

V E N D I M
Nr.25, datë 28.3.2003

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, të përbërë nga:

Thimio Kondi	Kryesues
Perikli Zaharia	Anëtar
Kristaq Ngjela	Anëtar
Agron A. Lamaj	Anëtar
Bashkim Caka	Anëtar
Evgjeni Sinoimeri	Anëtare
Irma Bala	Anëtare
Natasha Sheshi	Anëtare
Nikoleta Kita	Anëtare
Spiro Spiro	Anëtar
Valentina Kondili	Anëtare
Vladimir Metani	Anëtar
Zamir Poda	Anëtar
Ylvi Myrtja	Anëtar

morën në shqyrtim në seancën gjyqësore të datës 28.3.2003 çështjen civile nr.36 që i përket:

PADITËS: “DAJTI” sh.a., përfaqësuar në gjykim nga avokat L. Ndoja.

TË PADITUR: Komisioni i Kthimit dhe i Kompensimit të Pronave Tiranë, në mungesë.

TRASHËGIMTARËT E FAMILJES METANI, përfaqësuar në gjykim nga avokat V. Ikonomi.

TRASHËGIMTARËT E FAMILJES DAJA, përfaqësuar në gjykim nga avokat A. Barci.

TRASHËGIMTARËT E FAMILJES MAÇI, përfaqësuar në gjykim nga avokat I. Selenica.

TRASHËGIMTARËT E FAMILJES FORTUZI, përfaqësuar në gjykim nga avokat E. Qafmolla.

Agjencia Kombëtare e Privatizimit në mungesë.

MINISTRIA E PRIVATIZIMIT, në mungesë.

OBJEKTI I KËRKESËS:

Kundërshtim i vendimit të Komisionit të Kthimit dhe të Kompensimit të Pronave, si dhe pushim i të drejtave mbi aksionet e të paditurve në “Dajti” sh.a. dhe fshirja e tyre nga lista e aksionerëve të paditësit.

Në bazë të neneve 27§ a të ligjit nr.7698, datë 15.4.1993, ligjit nr.7926, datë 20.4.1995, vendimit të Këshillit të Ministrave nr.759, datë 11.11.1996 dhe nr.760, datë 11.11.1996, neneve 92§1 e 163 të Kodit Civil dhe 185 e 192 të Kodit të Procedurës Civile.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë me vendimin e saj nr.2384, datë 27.7.1999 ka vendosur:

- Rrëzimin e padisë.

Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin nr.517, datë 25.5.2000 ka vendosur:

- Ndryshimin e vendimit të mësipërm.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë me vendimin nr.283, datë 20.3.2001 ka vendosur:

- Mospranimin e rekursit të paraqitur.

Gjykata Kushtetuese me vendimin nr.231, datë 22.11.2002 ka vendosur:

- Shfuqizimin e vendimit nr.283, datë 20.3.2001 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, të vendimit nr.m-10, datë 8.1.2002 të Kolegjit Seleksionues të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së

Lartë dhe dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Me **vendim të Kryetarit të Gjykatës së Lartë** shqyrtimi i kësaj çështjeje i ka kaluar Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, për t'i dhënë ndër të tjera përgjigje pyetjeve të mëposhtme:

Në rastet kur shteti nëpërmjet organeve kompetente të kthimit dhe kompensimit të pronave dhe atyre të privatizimit, ka disponuar në favor të ish-pronarëve, **a legjitimohet subjekti i të drejtës tregtare, që është bërë pronar pas privatizimit** (në rastin në shqyrtim) “DAJTI” sh.a. **të ngrejë padi për shfuqizimin e vendimit** të Komisionit të Kthimit e të Kompensimit të Pronave ish-pronarëve?

- Cili është kuptimi i **“pjesëmarrësve në proces”**, sipas nenit 27/a të ligjit nr.7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”?

- Në rast ndeshje (**kolizioni**) midis normave të ligjit “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve dhe ligjit “Për shoqëritë tregtare”, **cilat dispozita marrin përparësi në zgjidhjen e çështjeve?**

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjuan relatimin e çështjes nga anëtarët Agron A.Lamaj dhe Zamir Poda, përfaqësuesin e paditësit avokat L.Ndoja, i cili kërkoi lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë, përfaqësuesit e të paditurve:

- trashëgimtarët e familjes METANI, avokat V. Ikonimi, i cili kërkoi prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

- trashëgimtarët e familjes DAJA, avokat A. Barçi, i cili kërkoi prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë;

- trashëgimtarët e familjes MAÇI, avokat I. Selenica, i cili kërkoi prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë;

- trashëgimtarët e familjes FORTUZI, avokat E. Qafmolla, i cili kërkoi prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë;

si shqyrtuan dhe biseduan në tërësi çështjen,

V Ë R E J N Ë:

Me kërkesëpadinë objekt gjykimi, paditësi fillimisht ka pretenduar se të paditurit, në mënyrë të kundërligjshme, janë bërë pronarë të truallit, mbi të cilin është ndërtuar godina e paditësit dhe me këtë pretendim kanë goditur në gjykatë aktet e pronësisë, domethënë vendimin e Komisionit të Kthimit dhe të Kompensimit të Pronave Tiranë si akte të kundërligjshme.

Në këtë ndërhyrje paditësi është nisur nga fakti se ndërmarrja ishte në fazën e privatizimit të plotë të saj dhe me realizimin e pretendimit të tyre pjesa e shtetit, domethënë aksionet e tij do të ishin më të larta.

Në periudhën që është ngritur kjo padi, pronar i shoqërisë ishte shteti dhe ajo administrohej nga Ministria e Financave, pra akoma shoqëria nuk kishte marrë statusin e një shoqërie tregtare private.

Nga ana e tyre, të paditurit, trashëgimtarët e familjeve Metani, Daja, Maçi dhe Fortuzi ishin njohur pronarë mbi një sipërfaqe të caktuar në uzinën “Dajti” dhe përkatësisht trashëgimtarët Metani me vendimin e Komisionit të Kthimit dhe të Kompensimit të Pronave Tiranë, nr.304, datë 27.10.1995 mbi një sipërfaqe prej 6012 m²; Daja me vendimin nr.279, datë 6.10.1995 mbi një sipërfaqe prej 2898 m²; Maçi me vendimin nr. 346, datë 20.11.1995 mbi një sipërfaqe prej 2600 m² dhe Fortuzi me vendimin nr.132, datë 28.6.1995 mbi një sipërfaqe prej 2840 m².

Në kohën që është ngritur padia, në fuqi ishte Kodi i Procedurës Civile (i vjetër) i vitit 1981. Në bazë të nenit 9 të atij kodi, paditësi ishte personi që i drejtohej gjykatës me padi, me anën e së cilës kërkon mbrojtjen e të drejtave dhe të interesave të ligjshme të tij.

Duke iu referuar kërkesëpadisë konkludohet se kemi të bëjmë me dy subjekte të veçanta të së drejtës, nga njëra anë kemi shtetin, i cili ka një interes në mbrojtjen e pasurisë së tij dhe nga ana tjetër kemi persona privatë, pronarë të një pasurie të caktuar.

Në këto rrethana krijohet bindja se në kohën e ngritjes së padisë, normat juridiko-procedurale-

civile lejonin shtetin d.m.th ndërmarrjen shtetërore (paditësin) në ngritjen e padisë.

Kështu, gjykata e rrethit ka pranuar për gjykim padinë dhe përfundimisht me vendimin nr.9031, datë 7.11.1996 ka vendosur pranimin e saj. Ky vendim është lënë në fuqi edhe nga gjykata e apelit (vendimi nr.90, datë 21.2.1997). Për shkaqe procedurale këto vendime janë prishur nga Kolegji Civil i Gjykatës së Kasacionit (vendimi nr.503, datë 14.1.1998) dhe çështja i është dërguar përfundimisht gjykatës së rrethit.

Shteti ndërkohë ka kryer veprime për privatizimin e ndërmarrjes dhe në këtë rrugë është krijuar si subjekt i së drejtës tregtare shoqëria “Dajti” sh.a. Nga ana e AKP-së me shkresën nr.3443, datë 15.11.1996 janë dërguar rezultatet e privatizimit, ndër të tjera është edhe shpërndarja e aksioneve për aksionerët e truallit. Mbi këtë bazë të paditurit kanë një vlerë në aksione në masën prej 21.48 %. Në këto kushte bëhet fjalë jo më për subjekte më vete, por për aksionerë të së njëjtës shoqëri aksionere.

Në këto rrethana të reja, paditësi më datë 21.6.1999 ka paraqitur një kërkesë për shtesë të objektit të padisë dhe të ndërgjyqësisë, duke kërkuar:

Pushimin e të drejtave mbi aksionet e “Dajti” sh.a. të fituara nga ish-pronarët e truallit (trashëgimtarët) pjesëmarrës në këtë proces gjyqësor, në bazë të vendimeve të Komisionit të Kthimit dhe i Kompensimit të Pronave përkatëse. Fshirjen nga lista emërore e aksionerëve të “Dajti” sh.a. për trashëgimtarët e ish-pronarëve në këtë proces gjyqësor.

Pra, mosmarrëveshja civile tani ka një natyrë tjetër dhe konkretisht ndërmjet drejtorit të shoqërisë dhe anëtarëve të saj.

Duke iu kthyer kërkesëpadisë, në radhë të parë shtrohet problemi i ekzistencës së **interesit të ligjshëm** në ngritjen e padisë nga ana e paditësit d.m.th. legjitimi i tij aktiv.

Kolegjet e Bashkuara krijojnë bindjen se gjatë gjyimit, paditësi një kërkesë të tillë nuk e ka plotësuar.

Në bazë të nenit 1 të ligjit nr.7638, datë 19.11.1992 “Për shoqëritë tregtare”, shoqëria themelohet nga dy a më shumë persona, që merren vesh nëpërmjet një kontrate për të destinuar në një sipërmarrje të përbashkët pasuritë ose shërbimet e tyre, me qëllim që të ndajnë fitimin ose të përfitojnë nga të ardhurat që mund të rrjedhin prej saj.

Pra, paditësi ka ndryshuar natyrën e tij juridike duke u shndërruar në një shoqëri private tregtare (neni 2 i ligjit nr.7638, datë 19.11.1992) dhe me krijimin e kësaj shoqërie prezumohet se anëtarët e saj janë marrë vesh për të gjitha problemet, përfshirë këtu edhe marrëdhëniet e pronësisë.

Në bazë të vendimit të Këshillit të Ministrave nr.759, datë 11.11.1996 “Për privatizimin e ndërmarrjeve shtetërore të transformuara në shoqëri tregtare” në § II pika 4 i jepet e drejta ish-pronarëve të truallit si subjekte kërkuese të marrin aksione në shoqërinë që privatizohet në përpjesëtim me vlerën e truallit të njohur në bazë të vendimit përkatës të Komisionit të Kthimit dhe të Kompensimit të Pronave. Mbi këtë bazë edhe AKP-ja u ka njohur të paditurve të drejtën e aksioneve sipas vlerës së truallit.

Pra, në kryerjen e këtyre veprimeve procedurale për privatizimin e objektit, shteti ka pranuar pronësinë e të paditurve mbi truallin. Në të kundërt, ai nuk do të lejonte kryerjen e procesit të privatizimit pa zgjidhur më parë problemin e pronësisë.

Me këtë rast ndërmjet pjesëmarrësve në proces janë krijuar të tjera marrëdhënie, që rregullohen nga të tjera norma juridike dhe konkretisht, janë krijuar marrëdhënie tregtare dhe mosmarrëveshja objekt gjykimi, si rrjedhojë, do të zgjidhet nga e drejta tregtare. Marrëdhëniet e pronësisë ndërmjet pjesëmarrësve në proces janë rregulluar me vullnet të lirë e të përbashkët të vetë atyre që në momentin që kanë pranuar të bëhen aksionerë të shoqërisë tregtare. Për mbrojtjen e pronës ata kanë rënë dakord që të caktojnë edhe organet përkatëse të shoqërisë duke i pajisur me kompetencat e nevojshme. Pra, marrëdhënia e pronësisë nuk i përket çdo ortaku në veçanti, por i

përket personit juridik, që është shoqëria private tregtare. Në këtë kuadër drejtori apo drejtorët e shoqërisë tregtare nuk mund të ushtrojnë kompetenca që i takojnë asamblesë së aksionerëve.

Kompetencat e drejtorisë dhe marrja e vendimeve prej saj nuk mund të tejkalojnë parashikimet e nenit 101 të ligjit nr.7638, datë 19.11.1992 “Për shoqëritë tregtare”.

Sipas kësaj dispozite, “Drejtoria ka kompetenca të plota për të vepruar në çdo rrethanë në emër të shoqërisë. Ajo i ushtron këto kompetenca brenda objektit të shoqërisë, por kufizohet nga ato

kompetenca që ligji ua jep shprehimisht këshillit mbikëqyrës dhe asamblesë së aksionerëve...

...Drejtorja shqyrton dhe merr vendime sipas kushteve të caktuara në statut”.

Nga përmbajtja e dispozitës së mësipërme dhe në tërësi, nga fryma dhe parimet mbi të cilat është bazuar ligji për shoqëritë tregtare, del qartë që të drejtat e drejtorisë janë të kufizuara brenda qaveve të administrimit të shoqërisë tregtare dhe të mbrojtjes së interesave të saj në raport me të tretët. Ajo nuk ka kompetenca të merret me zgjidhjen e problemeve që i takojnë fazës së krijimit të shoqërisë dhe sidomos atyre që kanë të bëjnë me raportet ndërmjet aksionerëve.

Në bazë të nenit 101 të ligjit për shoqëritë tregtare, drejtori përfaqëson shoqërinë ndaj të tretëve (pra jo ndaj anëtarëve të saj) dhe ushtron kompetencat brenda objektit të shoqërisë. Me këtë rast edhe mosmarrëveshja objekt gjykimi i referohet të tjera dispozitave dhe konkretisht atyre që rregullojnë veprimtarinë tregtare.

Pretendimet që ka parashtruar drejtori nëpërmjet kërkesëpadisë së paraqitur nuk janë veprime që janë të lidhura me objektin e organit, të cilin ai e përfaqëson. Për më tepër që veprimet e mësipërme nuk legjitimohen as edhe nga statuti i shoqërisë. Pra, në rastin konkret do të gjejmë zbatim ato norma juridike që lidhen me marrëdhënien shoqërore objekt i gjykimit, pra me normat e së drejtës tregtare. Përderisa paditësi nuk legjitimohet të ngrejë një padi të tillë, nuk mundet të referohet as edhe në norma të një fushe të së drejtës që rregullojnë të tjera marrëdhënie shoqërore.

Në këto rrethana, Kolegjet e Bashkuara arrijnë në përfundimin, që me të drejtë Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur që paditësi nuk legjitimohet në ngritjen e padisë dhe ka vendosur rrëzimin e saj.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë për efekt të unifikimit të praktikës gjyqësore arrijnë në përfundimin se ***paditësi subjekt i së drejtës tregtare, që është bërë pronar pas privatizimit, nuk legjitimohet të ngrejë padi për shfuqizimin e vendimit të Komisionit të Kthimit e të Kompensimit të Pronave ish-pronarëve, kur pjesa e trullit që u është njohur ish-pronarëve (trashëgimtarëve) është përfshirë në kapitalin e shoqërisë aksionare.***

Në nenin 27 § a të ligjit nr.7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve” është përcaktuar e drejta e ankimit e pjesëmarrësve në proces. Sipas kësaj dispozite, “Kundër vendimit të Komisionit për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave ish-pronarëve, pjesëmarrësit në proces kanë të drejtë të bëjnë ankim në gjykatën e rrethit”.

Me termin pjesëmarrës në proces në kuptim të ngushtë kuptohen personat që pretendojnë se kanë qenë ish-pronarë apo se janë trashëgimtarë të tyre dhe që në bazë të ligjit i janë drejtuar Komisionit përkatës për njohjen e të drejtës së ish-pronarit dhe kthimin apo kompensimin e pronës përkatëse sipas kriterëve dhe masës së përcaktuar në ligj. Në këtë kuadër, gjatë gjykimeve përfshihet edhe e drejta e parablerjes së ish-pronarit (trashëgimtarit të tij), si dhe në tërësi, pjesëmarrja me përparësi në procesin e privatizimit të pronës shtetërore, sipas formulës së miratuar me ligj.

Por, praktika gjyqësore, lidhur me kundërshtimet në gjykatë të vendimeve të Komisionit të Kthimit e Kompensimit të Pronave ish-pronarëve, ka përfshirë si subjekte që legjitimohen proceduralisht si paditës edhe persona të tjerë fizikë apo juridikë.

Por, ndërsa në grupin e parë përfshihen subjektet që kërkojnë rivendosjen apo kompensimin e të drejtave të tyre si ish-pronarë (trashëgimtarë të ish-pronarëve), në grupin e dytë të subjekteve të legjitimuara proceduralisht përfshihen ato subjekte që kundërshtojnë, në emër të të drejtave apo interesave të tyre të ligjshme, përfitimet e paligjshme që mos të kenë realizuar subjektet e grupit të parë nëpërmjet vendimeve të komisioneve të pronave.

Legjitimimi i subjekteve të grupit të dytë bazohet në dispozitën e përgjithshme të Kodit të Procedurës Civile, sipas të cilës, “Padia mund të ngrihet:

a) për të kërkuar rivendosjen e një të drejte ose interesi të ligjshëm që është shkelur ...”.

Në rastin në shqyrtim, paditësi nuk ka ndonjë të drejtë apo interes të ligjshëm të vetin për të mbrojtur. Të drejtat dhe interesat e ligjshme që i takojnë për të mbrojtur, siç parashatrojmë më lart, përfshihen në dispozitat e ligjit për shoqëritë tregtare.

Së fundi, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në një vështrim të përgjithshëm të problemit, i qëndrojnë zgjidhjes që, kur vërehen ndeshje midis normave të ligjit “Për kthimin dhe

kompensimin e pronave ish-pronarëve” dhe ligjit “Për shoqëritë tregtare”, përparësi merr zbatimi i normave të ligjit për kthimin e kompensimin e pronave. Marrëdhëniet e pronësisë janë baza e zhvillimit normal dhe e konsolidimit të marrëdhënieve ekonomiko-shoqërore në një shoqëri demokratike të bazuar në ekonominë e tregut.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë duke iu referuar edhe nenit 485 § b të Kodit të Procedurës Civile,

V E N D O S Ë N:

Prishjen e vendimit nr.517, datë 25.5.2000 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe lënien në fuqi të vendimit nr.2384, datë 27.7.1999 të Gjykatës së Rrethit Tiranë.

Ky vendim unifikues për praktikën gjyqësore të dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

MENDIM NË PAKICË

Në lidhje me çështjen civile me palë ndërgjyqëse:

Paditëse: "DAJTI" sh.a.

Të paditur:

- KKK të Pronave Tiranë
- Trashëgimtarët e familjes Metani
- Trashëgimtarët e familjes Daja
- Trashëgimtarët e familjes Maçi
- Trashëgimtarët e familjes Fortuzi
- AKP
- Ministria e Privatizimit

Me objekt: Kundërshtimin e vendimit të Komisionit të Kthimit dhe të Kompensimit të Pronave si dhe pushimi i të drejtave mbi aksionet e të paditurve me "DAJTI" sh.a. dhe fshirja e tyre nga lista e aksioneve, etj.

Kemi mendim të kundërt me vendimin e dhënë nga shumica për arsyet e mëposhtme:

Shumica ka konkluduar se në ngritjen e padisë nga ana e paditësit mungon legjitimiteti aktiv, pasi mungon interesi i ligjshëm.

Gjithashtu, arsyetohet se midis pjesëmarrësve të procesit janë krijuar të tjera marrëdhënie që rregullohen nga norma të tjera juridike duke pranuar se mosmarrëveshja do të zgjidhet nga e drejta tregtare.

Në vazhdim të arsyetimit të mësipërm është konkluduar për efekt të unifikimit të praktikës gjyqësore se paditësi si subjekt i së drejtës tregtare, që është pronar pas privatizimit, nuk legjitimohet të ngrejë padi për shfuqizimin e vendimit të Komisionit të Kthimit të Pronave ish-pronarëve, kur pjesa e trullit që u është njohur ish-pronarëve është përfshirë në kapitalin e shoqërisë aksionere.

Në përfundim është konkluduar se kur vërehen ndeshje midis normave të ligjit “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve” dhe ligjit “Për shoqëritë tregtare”, përparësi kanë zbatimi i normave të ligjit për kthimin dhe kompensimin e pronave.

Konkluzionet e arritura kemi mendimin se nuk mund të shërbejnë për unifikim të praktikës gjyqësore dhe se nuk janë përcaktuar drejt, duke pasur parasysh faktin se legjitimiteti i palëve lidhet me kërkesat procedurale, por sipas natyrës së mosmarrëveshjes, përcaktohet dhe nga përmbajtja e ligjit

material, që rregullon marrëdhënien juridike konkrete.

Sipas nenit 32 të Kodit të Procedurës Civile edhe para (ndryshimit të bërë me ligjin nr.8812, datë 17.5.2001, neni 5) padia mund të ngrihet vetëm nga personat që kanë interes të ligjshëm.

Në rastin konkret është konkluduar se ana paditëse nuk ka pasur interes të ligjshëm dhe për rrjedhojë nuk legjitimohet në kërkimet e saj.

Kemi mendimin se konkluzioni nuk u përgjigjet rrethanave dhe fakteve reale të çështjes.

Sikurse rezulton nga materialet e dosjes, kërkesëpadia objekt gjykimi është paraqitur për gjykim pranë Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë në datën 20.5.1996.

Në këtë kohë, ana paditëse ka qenë duke përgatitur dokumentacionin për privatizimin e plotë të ndërmarrjes, duke pranuar dhe dokumentacionet e të paditurve për kthimin dhe kompensimin e pronave dhe konkretisht të sipërfaqeve përkatëse të trojeve.

Nga verifikimi i dokumentacionit ana paditëse ka konstatuar se të paditurit kanë përfituar padrejtësisht nga ligji “Për kthimin dhe kompensimin e pronave”, pasi sipërfaqja e truallit prej 80.000 m², brenda së cilës ndodhen dhe trojet e të paditurve, ka qenë pjesë përbërëse e ish-repartit të artilerisë në kohën e Luftës së Dytë Botërore, e cila ka qenë shtetëzuar që në vitin 1942 e për rrjedhojë, të paditurit nuk mund të përfitonin nga ligji i cituar më sipër.

Meqenëse këto troje ndodheshin në pronën e anës paditëse, ajo ka paraqitur padinë përkatëse duke kërkuar anulimin e vendimeve të Komisionit për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave, pasi i cenoheshin të drejtat e saj si administratore, e ngarkuar nga Ministria e Financave dhe që më vonë do të ndikonte në realizimin e të drejtave të saj në procesin e privatizimit.

Me vendimin datë 7.8.1995 të Gjykatës së Rrethit Tiranë, mbi kërkesën e Ministrisë së Financave, ana paditëse është regjistruar person juridik, konkretisht: shoqëria tregtare metalike “Dajti” në formën e një shoqërie anonime me kohëzgjatje pa afat të caktuar, me kapital themeltar 38000 000 lekë, me aksionist të vetëm Ministrinë e Financave, përfaqësuar nga Drejtoria e Shoqërive Publike, duke përcaktuar dhe anëtarët e këshillit mbikëqyrës.

Pas krijimit të kësaj shoqërie, të paditurve, me vendimet përkatëse të Komisionit të Kthimit të Pronave me data 28.6.1995, 27.10.1995, 20.11.1995 dhe 6.10.1995, u është njohur pronësia mbi troje përkatëse dhe kanë pretenduar të marrin pjesë në procesin e privatizimit duke u përcaktuar dhe aksionet përkatëse të tyre.

Në këtë situatë të krijuar ka lindur mosmarrëveshja ndërmjet anës paditëse, shoqërisë anonime “Dajti” dhe të paditurve, në lidhje me pronësinë e truallit.

Në datën 10.5.1996, Ministria e Financave, nëpërmjet kryetarit të këshillit mbikëqyrës të shoqërisë anonime “Dajti” ka autorizuar drejtorin e kësaj shoqërie, Petraq Gjoka të përfaqësojë shoqërinë në organet e drejtorisë në lidhje me problemin e pronësisë së truallit të kësaj shoqërie.

Nga sa u parashtrua rezulton se shoqëria anonime “Dajti” ka parashtruar para gjykatës me kërkesëpadinë e paraqitur interes të ligjshëm dhe konkretisht mbrojtjen e të drejtës së pronësisë së saj mbi një sipërfaqe trualli. Në pikëpamje të së drejtës procedurale civile, si në pikëpamje të së drejtës subjektive të pretenduar të shkelur, ashtu dhe në kuptimin procedural, ana paditëse legjitimohet për kërkimin e realizimit të së drejtës subjektive nëpërmjet paraqitjes së mjetit juridik, siç është padia për anulimin e vendimeve të Komisionit të Kthimit të Pronave nga një person i autorizuar nga organi që me ligj i është njohur kjo e drejtë.

Nga tërësia e fakteve rezulton se në momentin e ngritjes së padisë të paditurit nuk ishin pranuar aksionerë, por përkundrazi pretendonin të merrnin pjesë në privatizimin e kësaj shoqërie.

Në rastin konkret, mosmarrëveshja është në lidhje me pronësinë mbi një send të caktuar, konkretisht trojet përkatëse, midis një personi juridik dhe personave fizikë të tjerë dhe për rrjedhojë, mbi kërkimin e palës së interesuar gjykata duhet ta shqyrtonte mosmarrëveshjen e të vendoste për zgjidhjen e saj.

Përsa u parashtrua kemi mendimin se ana paditëse legjitimohet në kërkimet e saj. Nëse kërkitimi i saj është i mbështetur në ligj, përsa i përket provueshmërisë së saj, kjo ka të bëjë me zgjidhjen e çështjes në themel.

Në fakt, shumica nuk ka mbajtur qëndrim të qartë, nëse legjitimiteti ka të bëjë me anën procedurale apo dhe me faktin se nga shqyrtimi gjyqësor ka rezultuar që padia të mos jetë e mbështetur në ligj e në prova.

Pavarësisht nga ky qëndrim, përderisa gjykata e apelit ka zgjidhur mosmarrëveshjen kemi

mendimin se zgjidhja e dhënë prej saj është ligjore e për rrjedhojë vendimi i dhënë prej saj duhej të lihej në fuqi.

Përsa i përket arsytimit të shumicës se në këtë rast do të zbatohen normat e të drejtës tregtare dhe se paditësi nuk mund të referohet në norma të një fushe të së drejtës, që rregullojnë të tjera marrëdhënie shoqërore, kemi mendimin se nuk është konkluzion i qartë. Normat e të drejtës tregtare do të zbatohen prej subjekteve tregtare dhe për marrëdhënie juridike të caktuara, por nuk ka asnjë ndalim ligjor që këta persona juridikë të kërkojnë të mbrojnë të drejta të caktuara, siç është dhe e drejta e pronësisë, kur kjo e drejtë pretendon se u cenohet nga të tretët, sepse dhe ish-pronari të drejtën e parablerjes do ta realizojë kur e ka të ligjshme dhe jo thjesht me pretendim apo paraqitjen e një dokumenti që mund të kundërshtohet. Në këtë aspekt mosmarrëveshja qëndron në këtë moment midis një personi juridik dhe disa personave fizikë në lidhje me të drejtën e pronësisë e për rrjedhojë edhe sipas kërkesave procedurale, gjykata duhet të zbatojë parimin e disponibilitetit të padisë. Ajo nuk mund të ndryshojë bazën juridike të padisë, si dhe duhet të shprehet për të gjitha kërkimet që parashtrihen në padi pa i kaluar kufijtë e saj, duke u mbështetur në të drejtën dhe në parimin e paanësisë.

Gjykata në këtë rast duhet detyrimisht të legjitimonte paditësin në ngritjen e padisë dhe sipas mendimit tonë të pranonte atë, por në të kundërt shumica duhet të shprehej për legjitimitetin e paditësit dhe të argumentonte në pikëpamje ligjore rrëzimin e padisë në themel.

Përsa më sipër mendojmë se problemet e trajtuara për unifikim nuk gjejnë trajtimin e duhur ligjor dhe që mund t'i shërbejnë praktikës gjyqësore për unifikim.

GJYQTARËT: V. Kondili, V. Metani, K. Ngjela, I. Bala, E. Sinoimeri